

MTI

Szerkeszti a Külpolitikai Szerkesztőség

Szerkesztésért és kiadásért az MTI vezérigazgatója felel

Kiadja az MTI / Budapest I., Fém u. 5-7. 1426 Budapest / Pf.3. Tel.: 359-590 Telex: 22-4371

60.010/k

Külföldi hírek

budapest, 1981. szeptember 05.

kül.

s z o m b a t

sk0001 1 230 mtik1001

várható

1981. szeptember 5. /mti/

- new york : ensz-közgyűlés rendkívüli ülásszaka namibiáról
- luanda : angolai fronthelyzet
- kairó : szadat-beszéd
- beirut : fejlemények a francia nagykövet meggyilkolását követően

sr pk

06.35

050981 0271

Nm

--

sk0002 1 230 mtik1002

szines hirek

béka vagy golflabda?

glenbeigh /irország/, 1981.szeptember 5./ap/ - békák vagy golflabdák görögjenek szerteszét az ir köztársaságbeli glenbeigh golfpályáján? ez az a fogas kérdés, melynek megoldásához a kerry grófságban lévő kisváros golfklubjának vezetői az ir kormány segítségét kérték. területükön van ugyanis egy tavacska, amely egy igen ritka békafajtának ad otthont, de nem sokáig, ha a golfkedvelők követelése teljesül. ők ugyanis gyűlölik a békákat, és ki akarják száríttatni a tavat. kemény ellenfélre leltek azonban a természetvédőkben, akik azzal érveltek, hogy ezzel biztosan kipusztulnának a már alig néhány száz példányban élő békák. a klub kérésére a hét végén kiszáll a helyszínre a dublini kormány egyik tisztségviselője is.

egymillió faj kihalt

york /anglia/, 1981.szeptember 5./ap/ - egymillió gerinces, növény- és rovarfaj halhat ki az ezredfordulóig - nyilatkozta pénteken john burton, a brit állat- és növényvilágvédő társaság titkára. egyes fajok már azelőtt kihalhatnak, hogy felfedeznék őket. burton szerint a trópusi őserdőkben élő állat- és növényfajok száma 2 és 5 millió között lehet, de akár egymillió faj is kipusztulhat, mert az őserdők irtása igen gyors ütemben folyik. ennek megállítására hatalmas földterületek megvásárlására buzdította a természetvédő társaságokat.

vi pk

07.02 050981 1356

--

sk0003 1 230 mtik1003

fmln - haig

havanna, 1981. szeptember 5. /mti/ - a farabundo marti nemzeti felszabadítási front és a demokratikus forradalmi front felszólította az egyesült államok külügyminisztériumát: támassza alá bizonyítékokkal azt az állítását, hogy a salvadori felkelők oldalán kubai katonai tanácsadók tevékenykednek.

Nw

az fmln-fdr pénteken san joséban közzétett nyilatkozata hangsúlyozza, hogy a reagan-kormány propagandahadjárata a kubai katonai tanácsadók állítólagos jelenlétéről az amerikai beavatkozás fokozódásának árnyékát vetíti előre.

„alexander haig, az egyesült államok külügyminisztere egyetlen bizonyítékot sem hozott fel annak alátámasztására, hogy salvadorban kubai katonai tanácsadók tartózkodnának. de bizonyítékokkal nem is szolgálhatott, hiszen tudatosan valótlanságokat mondott, - mutat rá a nyilatkozat.

az fmln-fdr dokumentuma leszögezi, hogy a mostani amerikai kormányt nagy felelősség terheli a salvadori vérfürdőért, majd megállapítja: az egyesült államok salvador-ellenes intervenciójával arra törekszik, hogy közép-amerikában súlyos következményekkel járó általános háborút robbantson ki.

ml/fe pk

07.04 050981 1156

--

sk0004 1 230 mtik1004

beirut franciá nagykövet

beirut, 1981. szeptember 5./mti-reuter/ - mindeddig egyetlen szervezet sem vállalta magára a beirut franciá nagykövet meggyilkolását.

mint ismeretes, négy fegyveres pénteken a libanoni főváros két szektorát elválasztó „zöld vonal”, mentén megpróbálta kinyitni louis delamare franciá nagykövet gépkocsijának ajtaját, majd miután ez nem sikerült, tüzet nyitott a nagykövetre. a diplomata a kórházban belehalt sérüléseibe.

a hírt követően azonnal számos elítélő nyilatkozat látott napvilágot. francois mitterrand elnök gyáva gyilkosságnak nevezte delamare életének kioltását. a franciá külügyminisztérium közleménye szerint a kormány felkérte a libanoni hatóságokat, hogy amilyen gyorsan és pontosan csak lehetséges, tájékoztassák párizst a bűntény körülményeiről. kurt waldheim, az ensz főtitkára a franciá kormánynál fejezte ki mély megrendülését. jasszer arafat, a palesztin felszabadítási szervezet vb elnöke a franciá elnökhöz küldött táviratában ítélte el a gyilkosságot. hasonlóan nyilatkozott pierre gema, a falangista párt vezetője is.

Nw

a rendőrség állítása szerint a gyilkosságnak nincs politikai háttere, bár számos feltevés kering a merénylet indítékáról - így például az, hogy a szálak külföldre vezetnek. Libanonban - mondják helyi körök - nincs olyan politikai csoport, amelynek érdekében állt volna a nagykövet elrablása vagy meggyilkolása.

hirügynökségi kommentátorok azonban felhívják a figyelmet: a gyilkosság nem egészen egy héttel azután történt, hogy Claude Cheysson francia külügyminiszter Libanonban járt, ahol megbeszéléseket folytatott Jasszer Arafattal. Nem lehetetlen - e kommentátorok szerint - hogy a gyilkossággal a javuló francia-palesztin kapcsolatok ellen kívánt valamilyen szélsőséges csoport tiltakozni.

kr pk

07.11 050981 1818

--

sk0005 1 230 mtik1005

kambodzsa — kina

peking, 1981. szeptember 5. /mti/ - kina hirügynökségi kommentárban fejezte ki elégedettségét afölött, hogy szingapurban - nem utolsósorban peking ösztönzésére - tárgyalóasztal mellé ültették a kambodzsai kormány három ellenfelét: norodom szihanuk volt államfőt, a volt miniszterelnök-helyettest: son sannt, és a pd potista erők egykori miniszterelnökét, khieu samphant. egy koalíciós ellenkormány alakítására vonatkozó szándékuk kifejezését „kimagasló jelentőségűnek”, nevezi, és arra biztatja őket, hogy tegyék félre nézeteltéréseiket, mivel ez „végeredményben csak másodlagos”, ahhoz képest, amit kina „kambodzsa felszabadításának”, minősít.

nc/fe pk

07.18 050981 0703

Nw

--

sk0006 1 230 mtik1006

ausztrál romboló

peking, 1981. szeptember 5. /mti/ - ötnapos hivatalos látogatást tesz kínában a hmas swan nevű ausztrál kísérő romboló. az új-kína hírügynökség ezzel kapcsolatban megállapította, hogy „ez az első baráti találkozó kína és ausztrália fegyveres erői között,,. a kelet-kínai-tengeri flotta sanghaji egységének parancsnoka, sen pej-hua, az ausztrál romboló kínai látogatását „a két fegyveres erő közötti baráti kapcsolatok jó kezdetének,, nevezte.

nc/fe pk

07.19 050981 0492

--

sk0007 1 230 mtik1007

szolidaritási nap - nusz

prága, 1981. szeptember 5. /mti/ - az újságírók nemzetközi szolidaritásának napja, szeptember 8. alkalmából nyilatkozatot adott ki a nemzetközi újságíró szervezet /nusz/ főtitkársága, székhelyén, prágában.

a nyilatkozat elmondja: a nusz e harci napot azért hirdette meg, hogy a világ demokratikus gondolkodású újságírói számot adjanak a közvéleménynek a békéért, a népek közötti megértésért, a leszerelésért és a társadalmi haladásért kifejtett munkásságukról. az e nemes célokért folyó világméretű küzdelemben a demokratikus és haladó újságírók nemcsak a sajtóban, a rádióban és a televízióban végzett munkájukkal vesznek részt, hanem személyes politikai tevékenységükkel és szakmai szervezeteik akciói útján is. mindig azok oldalán állnak, akik a függetlenségért, a demokráciáért, a társadalmi igazságosságért harcolnak, s akiknek jó ügyükhöz hathatós szolidaritásra van szükségük.

„a szolidaritás segítő kezeinek láncá átfogja az egész földgolyót, vietnamtól dél-afrikáig, salvadortól angoláig, afganisztántól kubáig ér. a nemzetközi újságíró szervezet e nap alkalmából szívből üdvözöl mindenkit, aki részese e közös nagy frontnak,, - hangzik a nusz nyilatkozata.

sn/fe pk

07.20 050981 1235

Nusz

--

sk0008 1 230 mtik1008

rövid hírek

etópia-afganisztán

addisz abeba, 1981. szeptember 5. /taszsz/ - pénteken rövid hivatalos látogatásra az etióp fővárosba érkezett sah mohammed doszt afgán külügyminiszter.

amerikai mezőgazdász moszkvában

moszkva, 1981. szeptember 5. /taszsz/ - mihail gorbacsov, a szkp kb titkára, moszkvában fogadta john cristal ismert amerikai mezőgazdasági szakembert és közéleti személyiséget. megvitatták a világ mezőgazdaságának fejlődését, valamint a szovjet-amerikai kapcsolatok javításának fontosságát.

voyager-2 a saturnus közelében

pasadena, 1981. szeptember 5. /reuter/ - a voyager-2 amerikai űrszonda fényképet közvetített a saturnus phoebe nevű holdjáról, a bolygó 17 eddig ismert holdjának egyikéről. az űrszondának a tervek szerint 1986-ban kell elérnie az uranust.

kábítószerek

new york, 1981. szeptember 5. /taszsz/ - 33 főből álló kábítószerek-kereskedő bandát leplezett le a rendőrség az egyesült államokbeli new york államban. a letartóztatás során lefoglaltak több mint husz tonna marihuanát. az utóbbi hónap során ezzel együtt 100 millió dollár értékű kábítószert koboztak el.

ts pk

07.22 050981 1160

--

sk0009 1 230 mtik1009

palesztin értekezlet - vége

marton lászló, az mti tudósítója jelenti:

havanna, 1981. szeptember 5. /mti/ - izrael az egyesült államok támogatásával az állami politika rangjára emelt terrorizmust alkalmazza a palesztin néppel szemben - állapította meg a havannában tartott palesztin szeminárium.

Nm

a palesztin nép elidegeníthetetlen jogaival foglalkozó különleges ENSZ-bizottság 4. szemináriuma pénteken este a kubai fővárosban záróokmány elfogadásával befejezte munkáját. a tanácskozáson, az első ilyen összejövetelen latin-amerikai földön, mintegy husz ország képviselői vettek részt.

a záróokmány támogatásáról biztosította a palesztin nép jogát a külső beavatkozástól mentes önrendelkezésre, a függetlenségre és nemzeti szuverenitásra palesztin földön, saját független és szuverén államának megteremtésére.

a dokumentum elutasítja a camp david-i megállapodásokat, mert sértik a palesztin nép elidegeníthetetlen jogait, és ellentétesek az ENSZ által elfogadott határozatokkal. a palesztin szeminárium megállapította, hogy izrael folyamatosan, nyíltan és módszeresen megsértette a megszállt területeken élő palesztin nép alapvető emberi jogait. a résztvevők egyetértettek abban, hogy kötelező érvényű szankciókat kell foganatosítani az agresszor ellen a világközvélemény folyamatos semmibevétele miatt.

a záróokmány elítéli az egyesült államokat, amiért segítséget nyújt a terrorizmust állami szinten alkalmazó izraeli kormánynak, s felszólította a világ közvéleményét: részesítse erkölcsi és anyagi segítségben a nemzeti felszabadulásáért küzdő palesztin népet.

ml/ve pk

07.28 050981 1621

-.-

sk0010 1 230 mtik1010

fmln elismerése - támogatás

marton lászló, az mti tudósítója jelenti:

havanna, 1981. szeptember 5. /mti/ - nicaragua pénteken csatlakozott mexikóhoz és franciaországhoz, képviseleti politikai erőként ismerve el a farabundo marti nemzeti felszabadítási frontot és a demokratikus forradalmi frontot.

a managua-i külügyminisztérium pénteken nyilvánosságra hozott közleménye megállapítja, hogy a salvadori konfliktus eredete a gazdasági és imperialista kizsákmányolás hosszú történetében keresendő. ez a kizsákmányolás megfosztotta a dolgozók többségét attól, hogy munkájuk gyümölcsét élvezzék, kifejezésre juttassák politikai és állampolgári jogukat.

Nm

- teljes meggyőződéssel hangoztatjuk, hogy a mai körülmények között nem lehet szó a salvadori viszály tartós és igazságos rendezéséről, ha az nem a fegyveres konfliktus által érintett erők részvételén alapul, és célja nem a politikai megoldás felkutatása.

- nicaraguát reménykedéssel tölti el, hogy a nemzetközi közösség bizonyos körei, szigorúan ragaszkodva a be nem avatkozás elvéhez, az emberiesség alapján a vérontás beszüntetésére törekedve, erőfeszítéseket tesznek a viszály politikai megoldására - hangsúlyozza a nicaraguai külügyminisztérium nyilatkozata.

- támogatásáról biztosította a salvadori felkelő erők elismeréséről szóló mexikói-francia nyilatkozatot a havannában összesereglett mintegy 300 latin-amerikai és karibi értelmiségi. a térség íróinak, költőinek és művészeinek pénteken kezdődött havannai találkozóján a mexikói és francia kezdeményezés támogatásáról szóló nyilatkozatot garcia marquez világhírű kolumbiai író terjesztette elő.

a nyilatkozat kijelenti, hogy az értelmiségieket felháborodással töltik el a salvadori junta által elkövetett bűntények. - a mexikói-francia állásfoglalás nem az ország ügyeibe való beavatkozás, hanem hozzájárulás ahhoz, hogy a salvadori nép elnyerje a békét és megteremthesse a demokráciát.

az okmány leszögezi, hogy latin-amerika és a karibi térség népei támogatják a salvadori felkelők elismeréséről hozott döntést, majd felszólítja a világ népeit és kormányait: csatlakozzanak mexikó és franciaország példamutató lépéséhez.

ml/ve pk

07.31 050981 2202

--

sk0011 1 230 mtik1011

salvadori összefoglaló

marton lászló, az mti tudósítója jelenti:

havanna, 1981. szeptember 5. /mti/ - a farabundo marti nemzeti felszabadítási front és a demokratikus forradalmi front küldöttsége panamavárosban tartózkodik, hogy a nemzetközi vöröskereszt bizottság képviselőivel a salvadori felkelők kezén lévő hadifoglyok átadásáról tanácskozzék. a küldöttség látogatásra hívta meg a vöröskereszt-szervezetnek a hadifoglyok kérdésével foglalkozó bizottságát, hogy a

Nim

vöröskereszt meggyőződhessek arról: miként bánnak a salvadori felkelők a foglyul ejtett kormánykatonákkal.

más jelentések szerint az fmln egységei pénteken megtámadták a „november-5,, vizierőmű közelében állomásozó katonai kötelékeket. a csata öt órán át tartott.

a „venceremos,, a salvadori felkelők titkos rádiója bejelentette, hogy a junta hadserege folytatja a vegyi fegyverek alkalmazását a polgári lakosság és a felkelő erők ellen.

a farabundo marti nemzeti felszabadítási front közölte, hogy a hondurasi hadsereg egységei ismét salvadori területekre hatoltak. a hondurasi katonák egészen perquin térségéig nyomultak előre, ahol a felkelők egyik osztagával csaptak össze. két partizán meghalt, a hondurasiak vesztesége nem ismeretes.

az fmln felszólította a hondurasi hadsereget, hogy tanusítson semlegességet, a szomszédos ország demokratikus erőit pedig arra kérte, hogy tiltakozzék az újabb hondurasi provokáció ellen.

hondurasi tömegszervezetek pénteken követelték, hogy az országban sürgősen tartsanak népszavazást a salvadorról kapcsolatos politika meghatározására. a követelést a hondurasi hazafias front, a hondurasi dolgozók egységsszövetsége, az egyetemi diákszövetség, az egység-es parasztfront és a pedagógusok egységfrontja írta alá. a tömegszervezetek nyilatkozatukban tiltakoztak az ellen, hogy a hondurasi külügyminiszter nemrég caracasban az amerikai politikához igazodó más államokkal együtt elítélte mexikót és franciaországot a salvadori felkelők elismerése miatt.

mL/fe pk

07.34 050981 2027

.-.-

sk0012 1 230 mtik1012

bolíviai elnök - eskütétel

la paz, 1981. szeptember 5. /dpa/upi/ - pénteken letette az esküt celso torrelío villa tábornok, bolívia új elnöke. az államfő a la paz-i elnöki palotában tartott ünnepségen vázolta programját. ebben ígéretet tett arra, hogy kormányzata igyekszik rendezni külkapcsolatait, talpraállítani az ország gazdaságát, felszámolni a bolíviából szervezett kábítószerkereskedelmet, amelyhez állítása szerint a katonai vezetésnek nincs köze. /a letűnt bolíviai

Nm

rendszerek számos bírálója, közöttük a the new york times, úgy véli, hogy a bolíviai katonai vezetők tetemes összegeket kapnak a kokaincsempészek védelmezéséért./

a 48 éves új államfő tíz éven belül bolívia 10. kormányát alakította meg. kinevezése előtt a fegyveres erők főparancsnoki tisztjét töltötte be, s a garcia meza tábornok-elnök augusztus 4-i lemondása után hatalomra jutott háromtagú junta nevezte ki őt az államfői posztra.

sr pk

07.58 050981 0944

--

sk0013 4 230 mtik1013

husszein

nicosia, 1981. szeptember 5. /ap/ - husszein jordániai király szerint a közel-keleti konfliktust egy, a camp david-i formulát helyettesítő nemzetközi konferenciának kellene megoldania.

„nemzetközi értekezletre gondolok, amelyen az összes érintett fél részt vehetne, beleértve az egyesült államokat, a szovjetuniót és a pfsz-t, - mondotta az uralkodó egy most ismeretessé vált interjúban. a nyilatkozat az al-mosztakbal című, párizsban megjelenő arab nyelvű hetilap számára készült, s szövegét a lap az amerikai hírügynökség nicosiai irodájának rendelkezésére bocsátotta. az interjúban hangoztatta: „camp david csupán mozzanat. a fő kérdés a palesztin nép joga földjéhez és az elfoglalt területek egészéhez. camp david-nek nem sikerült megoldania ezt a problémát, - mondotta husszein.

a jordán uralkodó kijelentette: az az elképzelés, amely szerint egyedül az egyesült államok birtokában van a közel-keleti rendezés kulcsa, többé már nem ésszerű és nem reális. ugyanakkor hozzátette, hogy az arab országoknak folytatniuk kellene a párbeszédet az egyesült államokkal és az amerikai néppel. - bár néhány arab ország eltérő nézeteket vallhat, úgy vélem, kapcsolatainknak nem szabad csupán az egyik félre korlátozódniuk mai világunkban - mondotta husszein.

wr pk

08.07 050981 1307

Nm

--

sk0014 4 230 mtik1014

török menekültek

szófia, 1981. szeptember 5. /mti/ - az elmúlt három hónapban több mint 100 török állampolgár menekült - többségük a marica határfolyón átkelve - görögországba és kért politikai menedékjogot. a hürriyet című istanbuli napilap szerint a görögországba menekült törökök száma az év végére elérheti az ezret is.

a görögországba szökő törököket, akiknek legfeljebb fele tekinthető politikai menekültnek, az athén közelében lévő lávrion város táborában helyezik el ideiglenesen, amíg nem tisztázzák kilétüket. a görög hatóságoknak nem kevés gondot okoz, hogy a menekültek között nem kevés a kétes elem. a hürriyet szerint görög és török területen egyaránt embercsempész szervezetek működnek. a csempésztarifa jelenleg 200 ezer török font.

ék/fe pk

08.14 050981 0785

-.-

sk0015 4 230 mtik1015

neutronfegyver - schmidt

1981.

bonn, szeptember 5. /mti-afp/ - helmut schmidt nyugatnémet kancellár a dán televízióknak adott interjújában indokolni igyekezett a neutronfegyverről vallott, sokat bírált álláspontját. arra hivatkozott, hogy „fogalma sincs”, hogyan lesz képes a jövőben az egyesült államok biztosítani az egyensúlyt a nyugati és a szovjet fegyverzet között.

emlékeztetett rá, hogy az nszk három évvel ezelőtt már kész volt neutronfegyvert elhelyezni országa területén, ha ennek három feltétele teljesül. ezek a következők: 1/ ha a nato többi tagállama is hajlandó országa területén elhelyezni a fegyvert; 2/ ha a nato-tagállamok arra „kényszerülnek”, hogy erre vonatkozóan közös döntést hozzanak; 3/ ha ez a döntés azután születik meg, miután valamennyi leszerelési tárgyalás kudarcba fullad. „az nszk álláspontja ezt illetően az elmúlt három év alatt nem változott”, - mondta schmidt.

dr pk

08.28 050981 0933

Mw

-.-

sk0016 4 230 mtik1016

észak-írország

belfast, 1981. szeptember 5./mti-upi/ap/afp/ - egy brit katona életét vesztette, egy másik pedig súlyosan megsebesült szombaton hajnalban egy fegyveres támadás során, amelyet belfast déli részén hajtott végre az ír republikánusok egy csoportja. a támadás nyilvánvalóan válasz az angol kormánynak a republikánus éhségstrájkoló követeléseivel kapcsolatos hajthatatlan magatartására. előzőleg az észak-írországi rendőrség óvatosságra intette ulster lakosságát az ira ideiglenes szárnyának várható újabb nagyarányú pokolgépes akciói miatt, s különösen az elhagyott gépkocsikra hívta fel a lakosság figyelmét. /az ira legutóbbi merényleteit, amelyek során harmincan megsebesültek és jelentős anyagi kár keletkezett, üres gépkocsikban elhelyezett robbanószerkezetekkel hajtotta végre./

időközben a maze-börtönben tovább rosszabbodott az immár 68 napja éhségstrájkot folytató 24 éves laurence mckeown állapota. egy másik éhségstrájkolót, a 31 éves matt devlint, 52 napi éhezés után, családja kérésére, kórházba szállították. devlint 1977-ben hét évi börtönbüntetésre ítélték rendőrgyilkosság kísérlete miatt. jelenleg mckeown-on kívül további öt ira-tag folytat éhségstrájkot a maze-börtönben.

gl pk

08.37 050981 1240

-.-

sk0017 4 230 mtik1017

görögország, törökország - neutronfegyver

szófia, 1981. szeptember 5. /mti/ - a görög közvélemény nem osztja kormányának azt a nézetét, amely szerint a neutronfegyver gyártásáról hozott amerikai döntés, valamint a pershing- és a szárnyasrakéták európai telepítése „egyáltalán nem érinti görögországot,,,

mint a to vima című tekintélyes athéni napilap rámutatott: nem alaptalan az amerikai lapjelentések által is alátámasztott aggodalom, hogy a reagan-kormány a husz évvel ezelőtti Európában elhelyezett nukleáris robbanótölteteket neutronfegyverrel váltja fel. - senki számára sem titok, csupán a görög hivatalos körök tagadják makacsul, hogy a görögországi amerikai bázisokon taktikai

Nm

nukleáris fegyvereket tárolnak. könnyen lehet, hogy az amerikaiak neutronfegyverrel való felváltásuk mellett döntenek - véli az ellenzéki liberális lap.

a to vima emlékeztet rá, hogy közvetlenül az októberben tartandó parlamenti választások után folytatják - vagy újakezdi - a görögországi amerikai támaszpontok jogállását rendező görög-amerikai tárgyalásokat, amelyeket beárnyékolhat az amerikai kormány neutronfegyver-döntése.

a günaydin című istanbuli napilap brüsszeli jelentése szerint az egyesült államok mindenekelőtt az nszk-t és törökországot veszi számba a neutronfegyver európai tárolásának latolgatásakor. az idézett török lap úgy tudja, hogy a kérdést megvitatják majd a nato téli ülészakán, amelyen az egyesült államok leplezetlen nyomást kíván gyakorolni ingadozó szövetségeseire.

a török lap ugyanakkor rámutat, hogy az egyesült államok még nem terjesztette hivatalosan a kérdést a török kormány elé, amely egyébként tiltakozott a reagan-kormány döntése ellen. a günaydin emlékeztet rá, hogy a török kormány már 1977-ben, amikor carter először bejelentette a neutronfegyverrel kapcsolatos terveket, hevesen tiltakozott az embertelen eszköz ellen.

ék/ve pk

08.43 050981 1906

-. -

sk0018 4 230 mtik1018

meghalt az iráni rendőrfőkapitány

teherán/london, 1981. szeptember 5. /afp/reuter/ - a teheráni rádió jelentette, hogy szombaton hajnalban belehalt sérüléseibe vahid dasztgerdi ezredes, irán országos rendőrfőkapitánya. ezzel ötre nőtt a miniszterelnöki hivatal ellen múlt szombaton elkövetett merénylet hivatalosan bejelentett halálos áldozatainak száma. a rendőrfőkapitányt vasárnap temetik teheránban.

dr

08.54 050981 0429
Nm

-. -

sk0019 4 230 mtik1019

ensz-namibia-felszólalások /1.rész/

new york, 1981. szeptember 5./taszsz/adn/ap/reuter/dpa/ -
pénteken este az ensz-közgyűlés namibiával foglalkozó rendkívüli
ülésszakán megkezdődött az érdemi munka. összesen 116-an
jelentkeztek szólásra, és pénteken 12-en kaptak lehetőséget
véleményük kifejtésére. valamennyi felszólaló elítélte a dél-afrikai
kormány fajüldöző politikáját, és a biztonsági tanács namibiával
kapcsolatos 435-ös számú határozatának végrehajtását szorgalmazták.

a vitában elsőként felszólaló robert ouko kenyai külügyminiszter
a namibia függetlenségének útjában álló összes akadály azonnali
felszámolását sürgette. ouko, aki az afrikai egységszervezet
miniszteri tanácsának elnöke is, hangoztatta: az aesz teljes
mértékben támogatja a swapo-t, a namibiai nép egyetlen törvényes
képviselőjét, és sikraszáll a biztonsági tanács 435-ös számú
határozatának maradéktalan végrehajtásáért.

paul lusaka, az ensz namibia-tanácsának zambiai elnöke
dél-afrika teljes - politikai, katonai, gazdasági és kulturális -
elszigetelését követelte. - az egyesült államok bátorítja
dél-afrikát, amelynek politikája veszélyezteti a világ békéjét és
biztonságát - mondotta. ezzel összefüggésben lusaka emlékeztetett
rá: az angola elleni dél-afrikai támadás tárgyalásakor a biztonsági
tanácsban az egyesült államok vétóval akadályozta meg, hogy
megfelelő intézkedéseket hozzanak dél-afrika ellen.

a délnyugat-afrikai népi szervezet - swapo - nemzetközi
kapcsolatokért felelős titkára, peter mweshihange felszólalásában
kiemelte, hogy a nyugati államok gazdasági eszközökkel is
akadályozzák namibiát függetlenségének elnyerésében. mint mondotta,
88 nemzetekfölötti vállalat - amelyek bejegyzési helye dél-afrika,
nagy-britannia, az egyesült államok, vagy az nszk - vesz részt
namibia kirablásában. a swapo képviselője kijelentette: szervezete
kész azonnal fegyverszüneti megállapodást aláírni dél-afrikával
annak érdekében, hogy mielőbb megkezdődhessék az ensz namibiai
rendezési tervének megvalósítása.

isidoro malmierca peoli kubai külügyminiszter azt hangsúlyozta,
hogy az egyesült államok bátorítja pretoriát namibia
függetlenségének semmibe vételében. kijelentette: az egyesült államok
és szövetségesei eltorzítják a namibiai kérdést, és egy esetleges
kelet-nyugati alku tárgyává kívánják tenni. /folyt./

kr pk

09.05 050981 2347

mw

sk0020 4 230 mtik1021

ensz-namibia - felszólalások /2. rész/

abdullah kamil, indonézia ensz-nagykövete rámutatott: dél-afrika a legszegényteljesebb fajüldöző politikát folytatja - namibiában, és csak azoknak az államoknak a támogatásával teheti ezt, amelyek továbbra is fenntartják kereskedelmi és egyéb kapcsolataikat dél-afrikával. a nagykövet felhívta a világszervezet tagállamait, hogy ellenőrizzék hatékonyabban a dél-afrikával szemben fennálló embargórendelkezések - többek közt fegyver- és olajembargó - végrehajtását.

az angolát képviselő alexandre rodrigues belügyminiszter felszólalásában hangúlyozta, hogy namibia katonai megszállása polgárháborút eredményez. rodrigues rámutatott: az egyesült államok vétója bátorítja dél-afrikát a dél-angolai területek megszállására.

a vitában még felszólaló agha sahi pakisztáni külügyminiszter, az egyiptomi és a japán nagykövet ugyszintén elítélte a dél-afrikai fajüldöző politikát, és határozott intézkedéseket követeltek dél-afrika ellen.

az ensz-közgyűlés namibával foglalkozó rendkívüli ülészsaka kedden folytatja munkáját, mivel hétfőn az egyesült államokban állami szünnap van.

kr pk

09.14 050981 1135

--

sk0021 4 230 mtik1022

angolai helyzetkép

new york, luanda, 1981. szeptember 5. /mti-ap/afp/taszsz/ - „dél-afrikának nehézségei vannak az angola déli területeiről való kivonulásban,, - jelentette ki pénteki sajtóértekezletén jacobus eksteen, a dél-afrikai köztársaság állandó ensz-képviselője, ezzel tulajdonképpen beismerve, hogy pretoria korábbi állításával ellentétben a megszálló csapatok még mindig angolában tartózkodnak. a nagykövet ezt úgy magyarázta, hogy „aknák és katonai tevékenység,, nehezítik a kivonulást, de katonáik „visszavonulóban vannak,,.

Mw

az eksteen által említett „nehézségek”, az angol angolai hírügynökség jelentéséből tűnnek ki: a híradás beszámol arról, hogy a dél-afrikai csapatok aknákat helyeznek el angola déli területén, abból a célból, hogy nehezítsék az emberek és az állatok mozgását a namibiával határos frontövezetben. a nagyarányú aknáztatás azonban csak egyik oka a késedelemnek. a másik ok az angol jelentése szerint valószínűleg az, hogy a dél-afrikaiak legalább az alapfeltételeket meg akarják teremteni ahhoz, hogy az elfoglalt területekre telepítsék bábjaikat, a luandai törvényes kormánnyal szemben álló unita szakadár elemeit.

a taszsz szovjet hírügynökség a pretoriai rádióra hivatkozva jelentette, hogy az angolai agresszió során dél-afrika nemcsak a nato országaiban gyártott fegyvereket vetett be, hanem az izrael és a dél-afrikát titokban támogató más országok segítségével előállított, korszerű hazai fegyverrendszereket is békés falvak, a polgári lakosság ellen. ennek eredményeként kunene tartomány gyakorlatilag romokban hever.

a taszsz rámutat: a windhoekből érkező jelentések szerint namibiában is erősödött a terror, s elsősorban az ország északi - angolával határos - vidékein üldöznék kiméretlenül mindenkit, akit a swapo harcosaival kapcsolatban állónak hisznek.

le pk

09.32 050981 1849

--

sk0022 4 230 mtik1023

tizek - külpolitika

magyar péter, az mti tudósítója jelenti:

brüsszel, 1981. szeptember 5. /mti/ - a közöspiaci külügyminiszterek külpolitikai egyeztető értekezletet tartanak a hét végén london mellett, a brocket hall-kastélyban. a kötetlen, „kandalló melletti”, megbeszélések célja az, hogy megvitassák az időszerű nemzetközi fejleményeket és közös állásfoglalásokat alakítsanak ki.

mivel az egk-t létrehozó római szerződés a politikai együttműködésre nem terjed ki, az ilyen megbeszéléseket a közös intézmények keretein kívül tartják, de rendszeresen évente kétszer.

Nm

a nyugat-európai közösséget leginkább az eurorakéták és a neutronfegyver esetleges odatelepítése foglalkoztatja jelenleg. a tizek azt remélik, hogy a hamarosan sorra kerülő gromiko-haig találkozón valamiféle számukra is kedvező kibontakozás indulhat el.

minden bizonnyal vezető helyet foglal majd el a kétnapos eszmecserén a közös piac tervezett költségvetési reformja, amelyről intézményesen a novemberi londoni csúcsertekezleten kellene döntést hozni. nagy-britannia aránytalanul magasnak tartja a közös költségvetésből reá háruló részt, és aránytalanul magasnak a mezőgazdasági kiadásokat a költségvetésben. az elmúlt két évben az nszk magára vállalta london helyett a befizetések jelentős részét, tovább azonban nem hajlandó erre.

claude cheysson francia külügyminiszter tájékoztatja kollégáit közel-keleti látogatásáról, s a tizek megegyezhetnek a közel-keleti rendezésre irányuló, mindaddig teljesen eredménytelennek és üresnek bizonyult kezdeményezésük folytatásában. szóba kerülhet továbbá a salvadori polgárháború, az afganisztáni helyzet, az angolában végrehajtott dél-afrikai agresszió - amelyet a nyugat-európaiak elítéltek - és az, hogy Lengyelország újabb élelmiszersegélyért fordult az egk-hoz.

mp pk

09.38 050981 1839

--

sk0023 1 230 mtik1024

főállamügyész

teherán, 1981. szeptember 5. /afp/ - nagy erejű bomba robbant szombaton reggel teheránban ali kuduszi ajatollahnak, az „iszlám forradalmi bíróságok, főállamügyészének irodájában - jelentette a rendőrség.

az első jelentések nem számolnak be arról, hogy vannak-e a merényletnek áldozatai. a helyszínrre mentőautók érkeztek, és az „iszlám gárdisták, lezárták a teherán központjában lévő hivatal körzetét. az „iszlám gárdisták, szóvivője az afp hírügynökség tudósítójának elmondotta, hogy több személy megsebesült, és a robbanás időpontjában kuduszi ajatollah is az épületben tartózkodott.

rtr-bl pk

09.40 050981 0643

Nw

--

sk0024 4 230 mtik1025

közép-afrikai köztársaság

bangui, 1981. szeptember 5. /afp/ap/ - a közép-afrikai köztársaság puccs segítségével hatalomra került hatóságai beleegyeztek abba, hogy david dacko, a lemondatott elnök, sajtóértekezletet tartson. céljuk az volt, hogy dacko maga cáfolja a háziőrizetéről elterjedt híreket. egy rövid pénteki nyilatkozatban dacko azután valóban elmondta, hogy szabadságában nem korlátozzák, és hogy hamarosan gyógykezelésre Európába akar utazni.

a volt elnök egymásnak ellentmondó válaszokat adott az újságírók kérdéseire. először megtagadta a feleletet a keddi eseményekkel kapcsolatban, nevezetesen, hogy puccs történt-e? aztán azt mondta, hogy ő kérte fel kolingbát, a mostani államfőt, a hatalom átvételére. később azonban megjegyezte: amikor a hadsereg az elnöktől annak távozását követeli, aligha lehet másról beszélni, mint államcsinyről.

amerika banguiban működő nagykövete „nevetséges kacsa”,-nak minősítette azokat a jelentéseket, amelyek szerint az egyesült államoknak köze volt a hatalomátvételhez. a nagykövet, arthur woodruff, a francia sajtóban megjelent hírekre célzott.

wr pk

09.52 050981 1136

--

sk0025 4 230 mtik1026

rövid hírek

caricom

- kingston, 1981. szeptember 5. /upi/ - edward seaga jamaicai miniszterelnök pénteken megnyitotta a karib-tengeri közösség és közös piac /caricom/ külügyminisztereinek rendkívüli tanácskozását, amelyen két kormányfő - a dominikai közösségből mary eugenia charles, és a belize-i george price - is részt vesz. a tanácskozáson antigua, barbados, belize, a dominikai közösség, grenada, guyana, st. kitts-nevis, saint lucia, trinidad és tobago, valamint a házigazda jamaica képviselteti magát.

Nuu

közös hadgyakorlat

glücksburg, 1981. szeptember 5. /reuter/ - közös hadgyakorlatot kezdett „botany bay 81”, fedőnévvel a nyugatnémet és a dán haditengerészet és légierő a balti- és az északi-tenger térségében - jelentette be pénteken egy nyugatnémet katonai szóvivő.

Le pk

10.11 050981 0820

-. -

sk0026 4 230 mtik1028

„szeptember 5-i forradalom”,

rákos györgy, az mti tudósítója jelenti:

kairó, 1981. szeptember 5. /mti/ - szombatig több mint ezer embert tartóztattak le az egyiptomi hatóságok anvar szadat elnök radikális intézkedéseinek bevezetéseként, amelyekkel az ország belpolitikai életének „megtisztítására”, készül. a kairói lapok egymástól eltérő számadatokat közölnek - az al-ahram 1100-at, az akhbar al-jom 1250-et -, a péntekig ismeretessé vált neveken kívül azonban egyikük sem említi újabb neves személyiségeket. megerősítik ezzel szemben a korábban nyilvánosságra került tényt, hogy az aktív politikai életben résztvevő ellenzéki személyeken, valamint iszlám és kopt papi méltóságokon kívül a letartóztatottak között van mohammed hasszanein heikal, nasszer elnök egykori bizalmasa is, akit alexandriából szállítottak kairóba.

valamennyi rendőri kézen lévő személy ellen politikai pert indítanak, mégpedig azzal a váddal, hogy „szították a vallási fanatizmust és a vallási közösségek közötti ellentéteket,,.

a kairói sajtó az elnök tervezett intézkedéseit egyöntetűen „szeptember 5-i forradalomként”, harangozza be. szadat az este folyamán a parlament előtt fejti ki a jövőre vonatkozó elképzeléseit. a szombati lapok tudni vélik, hogy 12 pontban foglalja majd össze elhatározásait. az al-gumhurija szerint az egyiptomi belpolitikai élet átalakítását célzó döntéseket népszavazáson fogják szentesíteni.

pénteken, egy nappal az első letartóztatások bejelentése után - mint jelentettük -, kairóban több mecsetből tüntető menetek indultak el, a karhatalom azonban minden megmozdulást megghusított. egy helyen könnyfakasztó gáz bevetésével semlegesítették a több-

Nm

ezres felvonuló tömeget. a tüntetések feloszlátásakor újabb személyeket vettek őrizetbe. az iszlám ellenzék, amely az izraellel kötött különbéke aláírása óta mind fenyegetőbb erőt képvisel egyiptomban, az elmúlt napok rendőri intézkedéseinek egyik fő célpontja volt.

rg/ve pk
10.38 050981 1980

-.-

sk0027 4 230 mtik1030

földrengés

Los angeles, 1981.szeptember 5. /mti-upi/afp/ - különös születésnap ajándékot kapott pénteken, fennállásának 200. évfordulóján Los Angeles - az utóbbi tíz év legerősebb helyi földrengésének képében. a csendes-óceáni epicentrumu rengés ötösnél erősebb volt a richter-skálán és tizenöt másodpercig tartott. személyi sérülésekről és anyagi károkról mindeddig nem érkezett jelentés. az afp megjegyzi, hogy a földrengés mindössze egy órával az epicentrumtól 500 kilométernyire végrehajtott nevadai kísérleti nukleáris robbantás után történt, bár geofizikusok véleménye szerint „erősen valószínűtlen”, hogy a két esemény kapcsolatban van.

le pk
10.50 050981 0673

-.-

sk0028 4 230 mtik1031

afgán ellenforradalmárok - komszomolszkaja pravda

Moszkva, 1981. szeptember 5. /taszsz/ - a fegyveres akciók mellett egyre nagyobb méreteket ölt a demokratikus afganisztán elleni ideológiai háború - erről tudósít kabulból a komszomolszkaja pravda szovjet napilap.

A lap beszámol arról, hogy a Gulbuddin Hekmatiar vezette „hezbi iszlami” nevű ellenforradalmi szervezet afganisztáni titkos terjesztésre Pakisztánban és Iránban nyolc ujságot és folyóiratot ad ki. a napokban az afgán fővárosban leleplezték a „szama”, maoista

Nw

szervezet földalatti nyomdáját, ahol korszerű, az nszk-ból, japánból, olaszországból származó felszerelést, sokszorosító és írógépeket, sőt, egy philips gyármányu telexet is találtak. burhadnuddin rabbani ellenforradalmi vezér „vérfolyam”, cimmel ad ki ujságot. a nyugati sajtóban közlemények láttak napvilágot arról, hogy a demokratikus afganisztán területén hamarosan üzembe lép a „szabad kabul”, illegális rádióadó.

- az afgán ellenforradalmárok propagandacélokra aktivan használják fel a muzulmán papság reakciós részét. az afgán belbiztonsági erők a minap számoltak fel egy „iszlám bizottság”,-ot, amely sztrájkokra, tiltakozó tüntetésekre, polgári engedetlenségi kampányokra szólította fel híveit.

„természetesen tévedés lenne azt gondolni - írja a komszomolszakaja pravda -, hogy afganisztánban a 250 ezer hívő muzulmán a banditák bérence, és a 15 ezer mecset az ellenforradalmi propaganda fészke lenne. a papság nagyobb része támogatja a demokratikus rendszert, amely a maga részéről biztosítja a vallási jogok teljes tiszteletben tartását.,,

ts pk

11.10 050981 1628

--

sk0029 4 230 mtik1032

„szolidaritás”, - kongresszus

gdansk, 1981. szeptember 5. /mti/ - szombaton délelőtt a lengyelországi gdansk városában megnyilt a „szolidaritás”, szervezet kongresszusa. a megjelent közel 900 küldött teljes üléseken és szakbizottságokban kidolgozza a szervezet programját, és szervezeti kérdéseket vitat meg. a tanácskozást két szakaszban rendezik. az első rész várhatóan három napig tart.

mj-zse/ve pk

11.11 050981 0427

Nw

--

sk0030 4 230 mtik1033

Lengyel külügyminisztériumi nyilatkozat - „szolidaritás,,

varsó, 1981. szeptember 5. /mti-pap/ - a lengyel népköztársaság külügyminisztériuma nyilatkozatot tett közzé azzal kapcsolatban, hogy kongresszusára a „szolidaritás,, nem hívta meg a kgst-hez tartozó szocialista országok küldöttségeit, csak a szakszervezeti világszövetség meghívására szorítkozott.

József Wajjacz külügyminiszter-helyettes megbeszélést folytatott a „szolidaritás,, országos egyeztető bizottságának képviselőjével. tiltakozott amiatt, hogy a kongresszusra szóló meghívások nem felelnek meg a lengyel külpolitika elveinek, s főleg, mert nem hívták a lengyelországgal leginkább baráti kapcsolatban álló kgst-tagországok szakszervezeti központjait, viszont néhány szélsőségesen jobboldali irányultságú szakszervezetet igen. mindez annak ellenére történt, hogy korábban már a „szolidaritás,, képviselői előtt világosan kifejtették a lengyel külpolitika elveit, és hangsúlyozták annak szükségességét, hogy ezeket az elveket a szakszervezetek nemzetközi tevékenységében tartsák tiszteletben.

ts pk

11.33 050981 1096

-.-

sk0031 4 230 mtik1034

mexikó—salvador

mexikóváros, 1981. szeptember 5. /ap/ - mexikó visszautasítja azokat az amerikai vádakát, amelyek szerint a farabundo marti nemzeti felszabadítási front népképviselői politikai erőként történő elismerésével „beavatkozik salvador belügyeibe,,. csupán megpróbálunk segíteni, hogy a salvadori nép szenvedése véget érjen - mondotta pénteken egy sajtókonferencián jorge castaneda mexikói külügyminiszter, és hozzátette, hogy országa az egymással harcban álló felek egyikének sem szállított fegyvereket, vagy nyújtott gazdasági segítséget.

mexikó és franciaország augusztus 28-án közös nyilatkozatban szögezte le, hogy népképviselői politikai erőnek ismeri el az fmln-t, azzal a joggal, hogy a felszabadítási front résztvehessen a belső erőszak befejezését célzó tárgyalásokon.

Nm

a kezdeményezés megosztotta latin-amerika országait: teljes támogatást kapott kubától és nicaraguától, valamivel mérsékeltebbet braziliától és panamától. ugyanakkor szerdán 9 ország - a dominikai köztársaság, venezuela, guatemala, argentina, paraguay, chile, honduras, kolumbia és bolívia - együttesen a be nem avatkozás alapelvének megsértésével vádolták meg. peru és salvador hasonlóképpen bírálta a mexikói kezdeményezést.

a mexikói külügyminiszter a sajtóértekezleten rámutatott: ha a junta továbbra sem hajlandó tárgyalni a felkelőkkel, a vérontásnak nem lesz vége, és egész közép-amerikában egyre bizonytalanabbá válik a politikai helyzet.

a külügyminiszter emlékeztett országára 17 évvel ezelőtti elszigeteltségére, amikor is dél-amerikai szomszédai közül egyedül tartott fenn diplomáciai kapcsolatokat kubával. megjegyezvén, hogy a legtöbb ország azóta visszaállította ezeket a kapcsolatokat, castaneda kijelentette: a történelem bebizonyította, hogy igazunk volt.

wr ng

12.32 050981 1815

-. -

sk0032 4 230 mtik1035

amerikai szenátorok sajtóértekezlete /1. rész/

moszkva, 1981. szeptember 5. /mti/ - sajtóértekezleten összegezte alan cranston és charles mathias amerikai szenátor moszkvában tett nem hivatalos látogatásának tapasztalatait. a moszkvában akkreditált tudósítókkal találkozáskor a két szenátor hangsúlyozta, hogy nem a kormányzat, és nem is az amerikai szenátus képviselőiben látogattak el a szovjetunióba. látogatásuk célja az volt, hogy a jelenlegi feszült nemzetközi helyzetben felderítsék a szovjet-amerikai kapcsolatok javításának lehetőségeit, tájékozódjanak a vitás kérdésekben elfoglalt szovjet álláspontról. bár hivatalosan nem képviselték az amerikai kormányt, tárgyalásaikat washingtonban mindvégig figyelemmel kísérték, és tapasztalataikról be fognak számolni haig külügyminiszternek.

a szenátorok andrej gromiko szovjet külügyminiszterrel, nyikolaj ogarkov marsallal, a szovjetunió fegyveres erőinek vezérkari főnökével, a honvédelmi miniszter első helyettesével és vagyim zaglagyinnal, az szkp kb nemzetközi osztálya vezetőjének első helyettesével folytatott megbeszéléseiken áttekintették a két ország

Nw

kapcsolatait érintő valamennyi kérdést. aláhuzva a szovjet-amerikai kapcsolatok meghatározó szerepét a nemzetközi életben, cranston szenátor kijelentette: bátorítónak találták, hogy a szovjetunió kész az előfeltételek nélküli párbeszédre.

reményt keltőnek tekintik azt is, hogy a szovjetunió nem törekszik erőfölényre, és csupán az egyenlő biztonság elve alapján megvalósuló stratégiai erőegyensúlyt kívánja biztosítani. a megbeszéléseken szovjet részről hangsúlyozták, hogy elképzelhetetlen a korlátozott nukleáris háború, és hogy egy ilyen háborúnak nem lehet győztese. ezt a nézetet az egyesült államok is osztja - mondták a szenátorok. ugyanakkor megismételték mindazokat az érveket, amelyekkel a reagan-kormányzat a kétoldalu kapcsolatok megromlásához vezető lépéseit próbálja igazolni. /folyt./

fl-sj/fe ng

12.43 050981 1954

-. -

sk0033 4 230 mtik1036

amerikai szenátorok sajtóértekezlete /2. rész/

a két szenátor az enyhülési folyamat és a salt-megállapodások következetes hívének nevezte magát, ugyanakkor megismételték, hogy a salt-ii szerződés ratifikálására annak jelenlegi állapotában nem kerülhet sor. ezt az álláspontot a már jól ismert amerikai érvekkel próbálták indokolni.

gromiko szovjet és haig amerikai külügyminiszter tervezett találkozóját az egyesült államokban nagy jelentőségűnek tekintik. úgy vélik, hogy a személyes találkozó nem csupán a megismerkedésre nyújt alkalmat, hanem bizonyos „kölsönös indokolatlan aggodalmak,, eloszlatására is - mondotta cranston szenátor.

a látogatás során szerzett tapasztalataikat összegezve a két politikus kijelentette, hogy ha nem is derülátóan, de nem remény nélkül utaznak el moszkvából.

a szenátorok európai körútjának következő állomása bonn lesz, és várhatóan a jövő hét végén térnek vissza az egyesült államokba.

fl-sj/fe

12.44 050981 0973

Nm

-. -

sk0034 4 230 mtik1037

portugál kormányalakítás - vélemények

Lehel Miklós, az mti kiküldött tudósítója jelenti:

Lisszabon, 1981. szeptember 5. /mti/ - portugál politikai körök véleménye szerint nem lesz hosszú életű Pinto Balsemao új kormánya, amelyet még a polgári sajtó is tartózkodóan fogadott.

az a tény, hogy négy esztendőn belül a nyolcadik kormány alakult meg pénteken, a portugál demokratikus intézmények működésének gyengeségére utal - állapítja meg Szombati vezércikkében a Diário de Notícias című tekintélyes lisszaboni polgári lap. A vezércikk a köztársasági elnöknek a miniszterelnökhöz intézett szavait idézi, miszerint nem teljesítették a választási ígéreteket, és kisebb jelentőségű kérdésekre feccsérték az időt. A lap változatlanul az alkotmányreformot tartja a kormány programja kulcskérdésének, és idézi Eanes elnököt, aki figyelmeztetett arra, hogy az alkotmány módosítását nem lehet alkotmánysértő módszerekkel megvalósítani.

A baloldali o Diário éppen emiatt a demokratikus intézmények közötti konfrontáció újbóli kiéleződésétől tart az új Pinto Balsemao-kormány megalakulása nyomán, mert abban újból helyet kaptak a koalíció szélsőséges jobboldali szárnyának képviselői, élükön Freitas do Amaral, a demokrata szociális centrum párt elnökével. A lap szerint erre utal a miniszterelnöknek az a kijelentése is, amely önmaga feloszlatására szólította fel a legfelsőbb forradalmi tanácsot, az illegális alkotmánymódosítási tervek egyik legfőbb akadályát. Mint ismeretes, a tanács eddig négyszer utasította vissza és alkotmányellenesnek minősítette a magánbankok és biztosítók működésének engedélyezéséről szóló törvényt, amelyet a parlament jobboldali többsége hagyott jóvá. Az o Diário attól is tart, hogy a „szükséges áldozatok”, amelyeket a miniszterelnök a portugáloktól kért beiktatási beszédében, főleg a dolgozókat fogják sújtani. Erre mutat a munkaügyi törvények felülvizsgálatára irányuló szándék is. A portugál nép ellenállása ezekkel a törekvésekkel szemben - hangoztatja az o Diário -, miként már az első esetében, a második Pinto Balsemao-kormány bukásához vezethet.

az intersindical szakszervezeti szövetség szóvivője a dolgozók jogai elleni fenyegetésnek minősítette a miniszterelnök bejelentését a munkaügyi törvények módosításáról. Rámutatott, hogy az új kormány sem fogja megoldani az ország problémáit, hanem a demokrata koalíció politikáját folytatva, csak súlyosítani fogja azokat.

Leh/fe ba ng

12.52 050981 2463

Nm

sk0035 4 230 mtik1038

Lengyel fejlemények /1.rész/

Kelemen István, az mti tudósítója jelenti:

Varsó, 1981. szeptember 5. /mti/ - „remények és kétségek”,
című közölt kommentárt szombaton a trybuna ludu a szolidaritás
aznap kezdődött országos kongresszusáról. a lemp központi lapja
emlékeztetett a tavaly nyár végi megállapodásokra, majd rámutatott:
a szolidaritás részéről sajnos túl gyakran érvényesül az az
irányvonal, amely mindent tagad, amit a vezetés a múltban tett és
jelenleg tesz. miközben számos üzemi szervezete alkotó módon
tevékenykedik, a szolidaritás jónéhány helyi és központi vezetője
nagy hangon támadja a vezetés minden döntését. nem alaptalanok tehát
a szolidaritás további tevékenysége iránti kétségek, amiben viszont
bizni lehet, az a szervezethez tartozó sok millió munkás józan esze
- írta a trybuna ludu.

ugyancsak a szombati központi lapok számolnak be arról, hogy a
szolidaritás országos egyeztető bizottsága változatlanul nem
hajlandó eleget tenni a kongresszus rádió- és tv-közvetítésének
módjával és időtartamával kapcsolatos azon feltételnek, hogy mondjon
le a két tömegtájékoztató eszköznél kilátásba helyezett
sztrájkokról. az állami rádió és televízió bizottság közölte, az
sohasem volt kétséges, hogy a központi rádió és a tv beszámol a
tanácskozásról, de ezekután a beszámolók ideje szükségszerűen
rövidebb lesz.

mint stefan olszowski, a lemp kb politikai bizottságának tagja,
a kb titkára a wroclawi vágongyár pártszervezetének gyűlésén
elmondta, a szolidaritás sajtóirodája nem akkreditálta a
kongresszusra a lengyel rádió, a televízió és a központi
fotószolgálat képviselőit - olyan elfogadhatatlan követelményt
támasztva, hogy a kongresszusról kizárólag szolidaritás-tagok
tudósíthassanak. /folyt./

kn/fe ba ng

12.57

050981 1767

Nm

sk0036 4 230 mtik1039

Lengyel fejlemények /2. rész/

Varsóban a külkereskedelemlről és az ország fizetési helyzetéről tárgyalt a kormány válságellenes stábja. az ülésen több intézkedést fogadtak el a kedvezőtlen tendenciák megállítására. megállapították, hogy az ország deviza-bevételei augusztusban a júliusihoz képest egyharmaddal csökkentek. szó volt az állattenyésztés fellendítését szolgáló ösztönzőkről, valamint arról, hogy takarékosági okokból ritkítani kell a távolsági autóbuszjáratokat, valamint a belföldi légi járatokat.

az ágazati szakszervezetek egyeztető bizottsága közzétette programnyilatkozatának tervezetét. ez a többi között sikraszáll a dolgozók érdekeinek hatékony védelme mellett, ugyanakkor határozottan elutasítja a szakszervezeti mozgalom apolitikusságáról szóló hamis tézist. a tervezetben az ágazati szakszervezetek elismerik a lemp-nek a szocializmus építésében betöltött vezető szerepét, és kijelentik, hogy a népi lengyelország szövetségesi kapcsolatainak erősítésére törekednek.

kn/fe ba ng

13.01 050981 1029

-.-

sk0037 4 230 mtik1040

Bartók - Besancon

Párizs, 1981. szeptember 5. /mti/ - a francia-magyar barátság és Bartók Béla centenáriuma jegyében nyílt meg Besanconban a 34. nemzetközi zenei fesztivál. a kelet-franciaországi városban magyar zászlók diszitették a fesztivál színhelyét, és a magyar himnusz is elhangzott. a fesztivált - a rendezőség felkérésére - dr. Bényi József párizsi magyar nagykövet nyitotta meg, majd a magyar állami hangversenyzenekar adott hangversenyt Ferencsik János vezényletével.

a koncert műsorán Bartók II. zongoraversenye szerepelt - Jandó Jenő volt a szólólista -, valamint Beethoven VII. szimfóniája. a közönség fergeteges tapsát Berlioz Rákóczi-indulójával köszönte meg a zenekar.

Nur

a szeptember 20-ig tartó zenei fesztiválon a Liszt Ferenc kamarazenekar és a Kodály-vonósnégyes is fellép. a nemzetközi karmesterversenyen 17 ország 35 fiatal dirigense vesz részt, köztük Kovács László és Jármái Gyula.

bd/ve ng

13.13 050981 0945

-.-

sk0038 4 230 mtik1041

beirut-i nagykövet - francia sajtó /1. rész/

párizs, 1981. szeptember 5. /mti/ - megrendüléssel és felháborodással fogadta a francia sajtó a Delamare nagykövet ellen Beirutban elkövetett gyilkos merényletet. a politikai megfontolásokon túlmenően Delamare halála azért is egyöntetű részvétet keltett, mert a kiváló diplomata, akinek felkészültsége, szellemessége, jóindulata legendás volt, Libanonba történt kinevezése előtt a külügyminisztérium sajtóosztályát vezette, és a nemzetközi ügyekkel foglalkozó újságírók összessége jól ismerte, becsülte.

a francia lapok egyöntetűen megállapítják, hogy a libanoni polgárháborús körülmények között szinte lehetetlen a merénylők kinyomozása, elfogása, felelősségre vonása. az országban számos fegyveres szervezet működik, és a rendőrség tehetetlen: az elmúlt években elkövetett merényletek egyikénél sem állapították meg, ki a tettes. ilyen körülmények között csak a „kinek áll érdekében”, kérdése szolgál vezérfonalul az elemzéshez.

Paul-Marie La Gorce, a Le Figaro diplomáciai szemleírója arra utal, hogy Delamare nagykövet az elmúlt napokban aggodalmát hangoztatta az iráni események várható libanoni hatásáról, és úgy érezte, meg kell erősíteni a nagykövetség biztonsági intézkedéseit. az Air France és más francia intézmények ellen már korábban merényletekre került sor Beirutban, feltehetően iráni szervezetek részéről. Libanonban a siita közösség a legnépesebb, és életkörülményei a legdrámaibbak közé tartoznak, az iráni iszlám forradalom könnyen toborozhat soraikból. a libanoni siitákat magában foglaló amal szervezet az elmúlt hetekben többször összecsapott a palesztin erővel. emellett azonban Beirutban gyakorlatilag minden szervezet - olyan is, amely ellenséges az arab országokkal szemben - toborozhat mindenre kész embereket. /folyt./

bd/fe ng

13.21 050981 1832

Nm

-.-

sk0039 4 230 mtik1042

beirut-i nagykövet - francia sajtó /2. rész/

delamare egyik ihletője volt annak a francia diplomáciai vonalnak, amely sikraszállt libanon egységének megőrzése mellett, ugyanakkor úgy vélte, hogy franciaország a jelenlegi helyzetben csak akkor tehet kezdeményezést, ha erre a libanoniak kéri. a nagykövet jelentős szerepet játszott az augusztus 30-i cheysson-arafat találkozó előkészítésében. az ésszerű rendezés irányában tett minden lépés mind közel-, mind közép-keleten szörnyű megpróbáltatásokkal jár, s ez mind az izraeli-arab konfliktusra, mind az iráni fejleményekre vonatkozik. ezektől a megpróbáltatásoktól visszariadni azonban annyit tesz, mint a katasztrófa felé haladni. delamare eltökélten dolgozott a megoldásért, és utódainak is erre lesz szükségük - írja a le figaro.

— a le quotidien de paris rámutat, hogy franciaország már régóta nem tehetett többet, mint megfigyelni, fenntartani a kapcsolatokat, néha enyhíteni a feszültségeket - és néha célponttá válni. akár iráni, akár libanoni vagy palesztinai szálon indulna el a nyomozás, párizs semmiféle államtól vagy szervezettől nem várhat választ. egy ideje tudtuk: a diplomata mestersége kockázatos - állapítja meg a lap.

— a libération az irán szerepéről szóló feltevést fejtegetve azt írja, hogy „valahányszor kirajzolódnak a közel-keleti konfliktus rendezésére irányuló kísérletek körvonalai, beirutban valaki erőszakkal összekeveri a kártyákat,,. a politikai frakciók harcain túl mindig vannak elszigetelt csoportok és egyének, akik csak a zürzavarban, a polgárháboru körülményei között képesek létezni. ezúttal azonban a célpont franciaország volt. a lap szerint a pfsz bizonyos távolságot tart ujabban a teheráni rendszertől, és közeledik irakhoz, amelynek katonai erőfeszítéseit diszkrétan támogatja franciaország. a merénylők egyszerre kívántak lecsapni a pfsz-re és franciaországra. a libération feltevése szerint ezt az indokolná, hogy megakadályozzanak egy közel-keleti rendezést, amely még jobban elszigetelné teheránt.

bd/fe ng

13.38

050981 2035

Nm

sk0040 4 230 mtik1044

haig - namibia

washington, 1981. szeptember 5. /mti/ - a the new york times szombati számában megjelent interjújában haig amerikai külügyminiszter védelmébe vette az egyesült államok dél-afrikai politikáját. elsősorban fekete-afrikának szánva szavait, azt igyekezett elhiteitni, hogy az amerikai politikát nem a dél-afrikai köztársaság angolai beavatkozását elítélő határozat megvétőzése, hanem „a végeredmény”, alapján kell megítélni.

haig szerint az egyesült államok „a legfontosabb ország”, amely képes „pozitív irányban befolyásolni a dél-afrikai hozzáállást”, namibia függetlenségének megadása irányában. az egyesült államok még ebben a hónapban megvitatja az új helyzetet nagy-britanniával, kanadával, franciaországgal és az nszk-val, amelyek ugyancsak az ensz dél-afrikai „összekötő csoportjához”, tartoznak, és az érdekelt felek elé „új javaslat-tervezetet” terjesztenek,,.

az egyesült államok célja „namibia függetlenségének kivívása a lehetséges legkorábbi időpontban”, - állította a miniszter azokra a vádakra reagálva, amelyek az amerikai kormány magatartását érték az utóbbi napokban a dél-afrikai fajüldöző rendszer nyílt támogatása miatt.

br/dm ng

15.04 050981 1203

--

sk0041 4 230 mtik1045

tudománytörténeti kongresszus - felhívás

bukarest, 1981. szeptember 5. /mti/ - a román fővárosban szombaton közzétették annak a felhívásnak a szövegét, amelyet a xvi. nemzetközi tudománytörténeti kongresszus résztvevői fogadtak el. csaknem 50 országból több mint ezer szakember üzenetében kifejti: a világ tudósai cselekvőn hozzájárulhatnak a béke, a megértés, a kölcsönös bizalom és a nemzetek közötti együttműködés megszilárdításához, a világ nyugalmanak biztosításához.

„olyan napokat élünk, amikor az emberiség rendkívül súlyos problémákkal néz szembe, amikor hihetetlenül meggyorsul a fegyverkezés, a történelem során egyedülálló pusztító erő tovább

tökéletesedik, a nukleáris fegyvertár pedig ijesztően bővül, megkérdőjelezve civilizációnk, a népek alkotó génuszának erőfeszítéseiből létrejött kincsestár létét. ezért, mi tudósok, a bennünket vezérlő ideológiai, politikai vagy más természetű nézetektől függetlenül felszólítjuk a tudomány és a kultúra szolgálóit, a politikusokat, a kormányokat, a parlamenteket, a népeket, tegyenek meg mindent a béke, az emberiség legdrágább kincse megmentéséért, az ember és az egész emberiség alapvető jogának - az élethez való jogának - biztosításáért.,,

a bukaresti kongresszus résztvevői felhívásukban kifejezik meggyőződésüket, hogy a világ tudósai közötti együttműködés, a tudományos értékek széleskörű cseréje, a nemzetközi életben lényeges feltételét képezi annak, hogy gyarapodjék a világ valamennyi országának vagyona, szüntelenül javuljon az emberek jóléte.,. felemelik szavukat a katasztrófális fegyverkezési hajszá haladéktalan megszüntetéséért, és kinyilatkoztatják a béke biztosítására és a z együttműködésre irányuló akaratukat. ,meggyőződésünk - hangoztatja a felhívás -, hogy a tudósok, minden értelmiségi fáradságot nem ismerve tevékenykedik a békéért.,,

olt/dm ng

15.28 050981 1866

--

sk0042 4 230 mtik1046

haig - gromiko /1. rész/

bokor pál, az mti tudósítója jelenti:

washington, 1981. szeptember 5. /mti/ - az egyesült államok elismeri, hogy „igen közeli kapcsolat van, a hadszintéri nukleáris fegyverrendszerekről és a hadászati nukleáris fegyverekről folytatandó tárgyalások között, de a fegyverkorlátozás „átfogóbb vonatkozásait, illetőn „nem vár mozgást, a küszöbönálló amerikai-szovjet külügyminiszteri találkozón. ezt a kevésbé biztató „üzenetét, tartalmazza alexander haig amerikai külügyminiszternek a the new york times szombati számában megjelent interjúja.

andrej gromikóval folytatandó tárgyalásairól haig egyebek között kijelentette: „a legfontosabb célok egyike elképzelésem szerint az, hogy a hadszintéri nukleáris fegyverekkel kapcsolatos megbeszélések idejét, helyét és néhány kiinduló-témáját megjelöljük.,,

... átfogóbb fegyverzetkorlátozási tárgyalások folytatására azonban haig nem lát lehetőséget. elsősorban azért nem, mert az amerikai kormány „még nem hozta meg a következő időszakra vonatkozó alapvető végrehajtási döntéseket hadászati erőink felépítése tekintetében,,.

a külügyminiszter tehát ismét előtérbe helyezte az új fegyverkezési döntéseket a régóta esedékes korlátozási döntésekkel szemben. emellett közölte, hogy gromikóval néhány olyan kérdésről is kíván tárgyalni, „amelyek hatással lesznek maguknak a salt-tárgyalásoknak az időzítésére,,. „erre használom az összekapcsolás kifejezést,, - tette hozzá haig.

a the new york times munkatársa a miniszter utóbbi szavait így értelmezte: „haig arról is beszélt, hogy „összekapcsolás,, lesz a stratégiai fegyverkorlátozási tárgyalások megkezdése és az egyéb kérdésekhez való szovjet hozzáállás, így az afganisztani és a kambodzsai problémák konstruktív megoldását célzó javaslatok között.,, /folyt./

br/dm ng

15.37 050981 1843

-. -

sk0043 4 230 mtik1047

haig - gromiko /2. rész/

ismeretes, hogy az „összekapcsolásnak,, ezt a módját a szovjetunió - magától értetődően - határozottan elutasítja. haig nyilatkozata így tovább csökkentette azokat a várakozásokat, hogy a reagan-kormány a szeptember végére tervezett fontos diplomáciai „nyitás,, alkalmával mérsékelni fogja a konfrontációra való törekvést, amely az első félévben a szovjetunióval kapcsolatos politikáját jellemezte.

br/dm ng

15.50 050981 0456

-. -

sk0044 4 230 mtik1048

spanyol hirek

nato

madrid, 1981. szeptember 5. /afp/ - pénteken este madridban, a spanyol minisztertanács ülését követően ignacio aguirre, tájékoztatási államtitkár bejelentette, hogy a spanyol kormány nem szándékozik spanyolország nato-csatlakozása ügyében népszavazást rendezni. a bejelentésre azt követőleg került sor, hogy a spanyol kommunista párt és a spanyol szocialista munkáspárt kezdeményezésére országos tiltakozó kampány kezdődött az ország nato-hoz való csatlakozásának megakadályozására.

grapo

madrid, 1981. szeptember 5. /afp; upi/ - enrique cerdan calixto, az október 1. antifasiszta ellenállási csoport, a grapo 31 éves feltételezett vezetője szombaton reggel barcelonában a rendőrséggel folytatott tűzharcban életét vesztette. a rendőrség szombaton reggel bekerítette azt a házat, ahol calixto rejtőzött. a terrorista a hatóságok felszólítására nem adta meg magát, és megpróbált elmenekülni.

spanyolország-usa

madrid, 1981. szeptember 5. /tanjug/ - spanyolország és az egyesült államok között, az új barátsági és együttműködési szerződés megkötéséről folytatott tárgyalások zsákutcába jutottak. a felek az új szerződés megkötéséig a korábbi, ötéves időtartamra szóló egyezményt hosszabbították meg további nyolc hónappal. a vita a spanyolországi amerikai támaszpontok jogi helyzetéről, valamint a támaszpontokért spanyolországnek fizetendő összeg nagyságáról folyik.

sl pi

17.32 050981 1441

sk0045 4 230 mtik1049

iráni államügyész halála

teherán, 1981 augusztus 5./afp/ - szombaton este egy teheráni kórházban belehalt sérüléseibe ali koduszi ajatollah, az iszlám forradalmi bíróságok főállamügyésze, aki ellen a délelőtt folyamatosan pokolgépes merényletet hajtottak végre.

Legfrissebb jelentések szerint a gyújtóbombát a főügyész rodája alatti emeleten helyezték el. a robbanás súlyosan megrongált az egyébként gondosan őrzött épületet, amely a fegyveres erők ezérikari hivatalainak is otthont ad. koduszit agysérülésekkel szállították kórházba, ahol megműtötték, de az operáció már nem adott segíteni rajta.

az ajatollahot 1979 végén nevezték ki a forradalmi bíróságok főállamügyészévé. ebben a minőségében nem kis szerepe volt a baniszadr megbuktatott elnök politikai híveivel való leszámolásban; a upi amerikai hírügynökség megjegyzése szerint baniszadr eltávolítása óta 660 halálos ítélet meghozatalában volt része.

ai pi

17.35 050981 0946

--

sk0046 4 230 mtik1050

a szerkesztőségek tájékoztatására!

szihanuk - nyilatkozat - 1. rész

singapore, 1981. szeptember 5. /upi/reuter/afp/dpa/ - norodom szihanuk volt kambodzsai államfő szombaton közölte: elsősorban azért egyezett bele, hogy csatlakozzon a tervezett - a vörös khmereket is tömörítő - kormánykoalícióhoz, mert így akar akár kinától fegyvereket szerezni a saját ellenálló erő számára. singapore-ban tartott sajtóértekezletén szihanuk elmondta: „lelkesedés és boldogság nélkül,„ írta alá khieu samphan vörös khmer vezetővel és son sann komunistaelles vezetővel a pénteki közös nyilatkozatot.

a közös nyilatkozat szerint- melyet kétnapos tanácskozás után adott ki a három kambodzsai politikus - egy bizottságot állítanak fel, hogy tanulmányozzák a kambodzsai vietnami katonai jelenlét elleni harc fokozását szolgáló koalíció megalakításának kérdését.

szihanuk utalt arra, hogy a kínaiak egyértelműen közölték vele: ha bármi fegyvert akar, be kell lépnie a tervezett koalícióba. elmondotta: egy vezető pekingi amerikai diplomata is sürgette, hogy egyesítse erőit a vörös khmerekével, mert így könnyebben kaphat saját emberei számára fegyvereket és más felszerelést a „baráti országoktól”. szihanuk, aki becslések szerint csak pár száz fegyverrel rendelkezik, azon reményének adott hangot, hogy megfelelő - különösen amerikai - támogatással nagy harcerővé tudná fejleszteni mozgalmát.

szihanuk elmondotta, sohasem fog hinni az általa „háborus uszítóknak és gyilkosoknak”, nevezett vörös khmereknek. „hat gyermekemet és 14 unokámat ölték meg, amikor 1975 és 1978 között hatalmon voltak. de ha nem csatlakoztam volna a háborus uszítókhöz, vietnam-barát áruként bélyegeztek volna meg”, - jegyezte meg. szihanuk közölte, nem osztja pekingnek és a vörös khmereknek azt a nézetét, hogy a kambodzsai ellenálló erők meg tudnák verni a vietnamiakat a csatamezőn. „kína azt mondta nekem, hogy hosszú, 10 vagy 20 évig tartó háborúra kell felkészülnünk. de én továbbra is úgy vélem, hogy nem tudnánk megnyerni egy ilyen háborút. csak kompromisszumban reménykedhetünk”, - közölte. értesre adta, hogy főleg szabotázsakciókkal akarják tárgyalóasztalhoz kényszeríteni a vietnamiakat. szihanuk szerint kambodzsá sorsa végső soron a szuperhatalmaktól függ: az egyesült államoknak, kínának és a szovjetunióknak kell konferenciát tartania kambodzsáról. /folyt./

lp pi

17.40 050981 2431

--

sk0047 4 230 mtik1051

a szerkesztőségek tájékoztatására!

szihanuk - nyilatkozat - 2. rész

a jövőbeni szerepét illetően szihanuk közölte: a francia köztársasági elnöki intézményhez hasonlóan a kormánynak felelősséggel nem tartozó kambodzsai államfő lehetne. jelenleg azonban nem akar semmilyen felelősséget vállalni a vietnamellenes egyesült frontban, mivel a vörös khmerek nem akarják, hogy ő, szihanuk vezető szerepet töltsön be abban, a kambodzsaiak pedig „nem szeretik azt, aki nagyon közeli kapcsolatban áll saját népének gyilkosaival”, azaz a vörös khmerekkel.

ll

son sann, szihanuk egykori miniszterelnöke külön sajtóértekezletet tartott, s ezen elmondotta: még hosszú az út a koalíció felállításáig, de azért tesz javaslatot annak megalakítására, mert mind szihanuk, mind khieu samphan beleegyezett, hogy ő, son sann legyen majd a miniszterelnök. közölte: részt akar venni az ensz-közgyűlés ülészakán, és ha az összes koalíciós fél beleegyezik, kijelölt miniszterelnökként képviseli majd az elkergetett kambodzsai kormányt. utalt arra, hogy szervezete, a khmer nép nemzeti felszabadítási frontja /kpnlf/ csak akkor csatlakozik a koalícióhoz, ha ellenőrizheti az összes fontos miniszteri tárcát, ha meggyorsítják a katonai segílyt a kpnfl számára, s ha a rosszhírű vörös khmer vezetők közül többen önkéntes száműzetésbe vonulnak.

malaysia egyébként szombaton meglelégedéssel fogadta, hogy megegyezésre jutott a három kambodzsai politikus singapore-ban. a malaysiai külügyminisztérium szóvivője „bátoritónak”, nevezte, hogy szihanuk, son sann és khieu samphan megállapodtak egy koalíciós kormány megalakításában.

khieu samphan szombaton singapore-ból ismeretlen helyre utazott. politikai megfigyelők szerint a kambodzsai-thaiföldi határra tért vissza.

lp pi

17.50 050981 1825

-.-

sk0048 4 230 mtik1052

rövid hírek

kozmosz-1304

moszkva, 1981. szeptember 5. /taszsz/ - a szovjetunióban pénteken felbocsájtották a kozmosz-1304 jelzésű mesterséges holdat. a műhold fedélzetén a kozmikus térség kutatását végző berendezéseket helyeztek el.

a mesterséges hold pályájának adatai a következők: keringési idő - 104 perc; a föld felszínétől mért legnagyobb távolsága - 984 kilométer; legkisebb távolsága - 917 kilométer; a műhold pályájának az egyenlítő síkjával bezárt hajlásszöge - 83 fok.

földalatti atomrobbantás

- washington, 1981. szeptember 5. /adn/ - az egyesült államok pénteken a nevadai sivatagban végrehajtotta az idei 11. földalatti nukleáris robbantását - jelentette be az amerikai energiaügyi minisztérium szóvivője. a robbantás 20 kilotonna erejű volt.

fizikusok krimi találkozója

- kijevo, 1981. szeptember 5. /taszsz/ - szombaton befejeződött az a nemzetközi asztrofizikai találkozó, amelyet a szovjetunió tudományos akadémiájának krimi asztrofizikai obszervatóriumában tartottak. a tudományos tanácskozáson ausztria, belgium, az egyesült államok, franciaország, india, japán, lengyelország, magyarország, nagy-britannia, az ndk, az nszk, spanyolország és a szovjetunió tudósai vettek részt. megvitatták a nap és a csillagok pulzálásával, illetve annak meghatározásával kapcsolatos problémákat.

nixon-ház

- new york, 1981. szeptember 5. /ap/ - szíria vásárolta meg richard nixon, volt amerikai elnök városi házát, amelyben ezután az arab állam ENSZ-képviselője fog lakni.

doszt- mengisztu

- addisz abeba, 1981. szeptember 5. /taszsz/ - mengisztu hailé mariam, az ideiglenes katonai kormányzó tanács elnöke, államfő szombaton fogadta az etiópiában tartózkodó sah mohammed doszt afgán külügyminisztert, aki átadta babrak karmalnak, az afganisztáni népi demokratikus párt főtitkárának, az afgán demokratikus köztársaság forradalmi tanácsa elnöksége elnökének személyes üzenetét.

török külügyi delegáció

- athén, 1981. szeptember 5. /afp/ - kamuran gurun, a török külügyminisztérium főtitkára szombaton küldöttség élén athénba érkezett, ahol tárgyalásokat folytat majd görög kollégájával, sztavrosz ruszossal a két ország közötti légtérrel és az égei-tenger kontinentális talapzatával összefüggő kérdésekről.

szi pi

18.02 050981 2300

sk0049 4 230 mtik1053

oslótól - drezdáig

koppenhága, 1981. szeptember 5. /mti/ - konkrét megállapodásokkal ért véget szombaton koppenhágában az a nemzetközi ifjusági tanácskozás, melynek feladata az európai ifjusági leszerelési akciónapok előkészítése volt. munkájában a demokratikus ifjusági világszövetség küldöttsége mellett, számos más, különböző politikai irányzatot képviselő ifjusági szervezet küldöttei is részt vettek.

a részt vevők egyetértettek abban, hogy a jelenlegi feszültségekkel terhes nemzetközi helyzetben az ifjusági szervezetek közös feladata és felelőssége, hogy nézetkülönbségeiket félretéve foglaljanak állást és mozgósítsanak a fegyverkezési verseny folytatása, az egyoldalú katonai erőfölény elérését célzó lépések ellen, a béke megőrzése és az enyhülési folyamat továbbvitele érdekében. ezeknek a kérdéseknek a megvitatására, az ifju nemzedék békevágyának kifejezésére kínálnak majd lehetőséget az október utolsó hetében megrendezésre kerülő európai ifjusági leszerelési akciónapok. nyitóeseményükre október 24-25-én oslóban kerül sor, ahol a részt vevők tanácskozáson és béketüntetésen vesznek részt. a tervek szerint felhívással fordulnak majd kontinensünk ifjúságához, tegyen együttés erőfeszítéseket a háborus veszély elhárítására.

az oslói rendezvényt követően számos, elsősorban nemzeti szintű ifjusági békeakcióra kerül sor, melyek feladata, hogy változatos formában cselekvési lehetőségeket teremtsenek a béke megőrzéséért tennikész fiatalok számára. a programok szervezői különös gondot fordítanak arra, hogy az akciókba bevonják azokat a fiatalokat, akik nem vesznek részt a szervezett ifjusági mozgalomban, és eddig elsősorban spontán módon csatlakoztak a békemozgalomhoz. az eredmények összegzésére, az akciónapok lezárására október 31-én drezdában kerül sor, ahol a demokratikus ifjusági világszövetség szervezésében gyűlnék össze az ifjusági szervezetek küldöttei. ide várnak olyan fiatalokat is, akik közvetlenül részt vettek a megelőző hét folyamán szervezett különböző megmozdulásokon. megállapodás jött létre arról is, hogy az akciónapok eredményeit közösen terjesztik az ensz megfelelő fórumai és az európai kormányok elé.

tarpai/dm pi

18.25

050981 2194

sk0050 4 230 mtik1054

Lengyel hírek

Varsó, 1981. szeptember 5. /mti/ - a lengyelországi olsztynban tizenkilenc nap után felfüggesztették okkupációs sztrájkjukat a helyi nyomdaipari dolgozók. mint közölték, az akciót a „szolidaritás”, országos kongresszusának ideje alatt szüneteltetik, de ha az alatt sem teljesítik követeléseiket, akkor folytatják, sőt országossá teszik az okkupációs sztrájkot a nyomdaipari üzemekben.

rzeszówban közben harmadik napja tart az ottani nyomdaipari munkások „szolidaritás”,-szervezete által meghirdetett sztrájk. a vállalat vezérigazgatója - aki az augusztusi sajtósztrájk idején biztosította a lemp helyi lapjának megjelenését, s emiatt támadások célpontjává vált - lemondott tisztségéről. a rzeszówi nyomdász-„szolidaritás”, ennek ellenére sem hagyott fel a tiltakozó akcióval: most azt követeli, hogy a nyomdaipari tröszt vezérigazgatója ne fogadja el a lemondást, hanem személyesen váltsa le a vállalatvezetőt.

ugyanakkor szerte lengyelországban számos üzemben, vállalatnál munkával töltötték a szabad szombatot. mint a pap hírügynökség emlékeztetett rá, az emberek jelentős része a „szolidaritás”, országos egyeztető bizottságának ilyen értelmű felhívására jelent meg munkahelyén. a szénbányászok hatvan százaléka szintén dolgozott.

kn/dm pi

18.30 050981 1293

--

sk0051 4 230 mtik1055

belga kp sajtóünnep

brüsszel, 1981. szeptember 5. /mti/ - a belga kommunista párt megalakításának 60. évfordulója jegyében rendezték a kommunista sajtó ünnepét, amely szombaton kezdődött meg brüsszel északi negyedében. az alkalomra felépített sátorvárosban politikai viták, szórakoztató műsorok, vásáros bódék csábítják a közönséget - kommunistákat és rokonszenvezőket -, hogy népszerűsítsék a párt politikáját, egyben pénzalapokat gyűjtsenek a belga kommunista sajtó, a le drapeau rouge és a de rode vaan számára. jelen van az ünnepségen pavilonokkal a szocialista országok kommunista pártsajtója, köztük a népszabadság is.

az ünnepséget jan debrouwere a belga kp központi bizottságának titkára, a flamand pártszervezet elnöke és claude renard alelnök, a vallon szervezet elnöke nyitotta meg, megemlékezve a párt hat évtizedes harcairól. hangsúlyozták a belga kommunisták nemzetközi elkötelezettségét, szerepüket az európai békéért és biztonságért vívott harcban a fegyverkezési verseny washington kezdeményezte új hulláma közepette, valamint azt, hogy a flamand és vallon dolgozók más pártjaival, szervezeteivel együttműködve küzdenek a demokratikus átalakulásért, a szocializmus irányába vivő társadalmi reformokért. hangsúlyozták, hogy a bkp számára hat évtized után még mindig feladat a széles tömegpárt megteremtése, de azt is, hogy a kommunisták jelenléte és javaslatai nélkülözhetetlen elemét jelentik a demokratikus és haladó irányu változásoknak belgiumban. délután louis van geyt, a párt elnöke részvételével nyilvános vitát rendeztek időszerű bel- és külpolitikai kérdésekről.

a belga kommunista sajtó ünnepén négy földrésről számos testvérpárt és nemzeti felszabadítási mozgalom képviselteti magát, s ott vannak a belgiumban dolgozó külföldi munkások szervezetei és képviselői is. a szórakoztató zenei műsorban fellép a magyar vizöntő népzenei együttes.

mp/dm pi

18.38 050981 1910

-. -

sk0052 4 230 mtik1056

szovjet hadgyakorlat

moszkva, 1981. szeptember 5. /taszsz/ - a szovjetunió nyugati részében, a belorusz és a balti katonai körzetben, valamint a balti-tenger keleti részében folytatódik a nyugat-81 fedőnevű hadgyakorlat, amelyet személyesen dmitrij usztyinov marsall, honvédelmi miniszter irányít. a részt vevő hadműveleti törzsek, magasabb egységek és egységek, összesen mintegy 100,000 fő, elfoglalták a kijelölt felvonulási térségeket és állásokat. az „északiak”, és a „nyugatiak”, megkapták a harci feladatokat, amelyek bonyolult és dinamikus helyzetet feltételeznek, s a gyakorlat résztvevőitől megkövetelik a bátor és határozott döntéseket. a csapatok és a haditengerészeti erők parancsnokai, törzsei és politikai szervei a valóságos harci helyzethez maximálisan közelálló feltételek mellett harci tudásukat, a haderőnemek közötti összehangoltságot tökéletesítik.

Al

már az első napok azt mutatják, hogy a hadgyakorlat résztvevői gondosan felkészültek a feladatok végrehajtására. a gyakorlatot a csapatok a harckészültség egyfajta próbájának tekintik és meggyőződésük, hogy ezzel tovább szilárdítják a szovjet fegyveres erők védelmi potenciálját.

ht pi

18.46 050981 1183

-. -

sk0053 4 230 mtik1057

„szolidaritás”, kongresszus

Gdansk, 1981. szeptember 5. /mti/ - szombaton az észak-lengyelországi gdansk egyik sportcsarnokában megkezdődött a „szolidaritás”, szervezet kongresszusa. a két részben megrendezésre kerülő tanácskozás első fele várhatóan három napig tart, s a folytatás előreláthatóan szeptember utolsó napjaiban lesz.

a rendezvényt lech walesa, a szervezet országos egyeztető bizottságának elnöke nyitotta meg. szervezeti és ügyrendi kérdések megvitatása után a résztvevők előtt stanislaw ciosek, a lengyel kormány szakszervezeti együttműködési ügyekkel megbízott minisztere felolvasta a minisztertanácsnak a kongresszushoz intézett levelét.

- a levél - amelyet mieczislaw rakowski miniszterelnök-helyettes írt alá - előljáróban utal arra, hogy a „szolidaritás”, szervezete az egy évvel ezelőtt kötött megállapodások eredményeként jött létre. „a lengyel kormány a „szolidaritással”, folytatott párbeszédben a megegyezésre törekszik, így valósítja meg a lemp által meghatározott politikát.„ a levél hangsúlyozza, hogy az országban megindult az újjászületés folyamata, előkészületben van a gazdasági reform, nőttek a fizetések és bővült a szociális juttatások köre. egyidejűleg azonban visszesett a termelés, csökkent a munkafegyelem és nehezebbé vált az állampolgárok élete. a kormány rámutat, hogy minden szakszervezettel, így a „szolidaritással”, is kész az együttműködésre. mindenki köteles tiszteletben tartani az ország szocialista rendjét, a lemp vezető szerepét és Lengyelország szövetségi kötelezettségeit. a levél befejezésül a válságból való kijutás érdekében alkotó együttműködésre hívta fel a „szolidaritást”,.

mj-zse/dm pi

19.03 050981 1688

-. -

sk0054 4 230 mtik1058

delamare - fejtelemények

beirut, párizs, tunisz, 1981. szeptember 5.
/mti-ap/upi/reuter/afp/ - az asz-szafir című beiruti napilap szerint egy eddig ismeretlen, „libanoni vörös brigádok”, elnevezésű terrorszervezet vállalta magára louis delamare beiruti francia nagykövét meggyilkolását. pénteken egy hanghordozását többször elváltoztató, ismeretlen személy a terrorszervezet nevében felhívta a lap szerkesztőségét és közölte: az ő embereik követték el a gyilkosságot. a telefonáló figyelmeztette az izraeli támogató országokat: nagyköveteik, diplomatáik és üzletembereik szerte a világon veszélyben lesznek, hacsak nem változtatnak politikájukon.

szafir el-vazzan libanoni kormányfő szombaton a biztonsági és rendőri erők vezetőivel tárgyalt a gyilkosságról és meghallgatta az eddigi vizsgálatokról szóló jelentéseket. el-vazzan találkozott eliasz szárkisz libanoni köztársasági elnökkel és khatcsik babikian igazságügyminiszterrel is, hogy megvitassák a camile geagea főállományvezető vezette nyomozást. a francia kormány nem kérte párizs részvételét a vizsgálatban, de a libanoni hatóságok folyamatosan tájékoztatják francia partnereiket a fejteleményekről. delamare életben maradt sofőrjét egyébként biztonsága érdekében őrizetbe vették.

sedli klibi, az arab liga főtitkára szombaton claude cheysson francia külügyminiszterhez küldött üzenetében felháborító bűnként ítélte el a beiruti francia nagykövét meggyilkolását. a főtitkár utalt arra, hogy a merénylet kísérlet arra, hogy tovább veszélyeztessék a közel-keleti rendezés esélyeit. „a gyilkosok erőszakkal válaszoltak a francia kormány békét és a népek közötti megértést hirdető bátor állásfoglalására, - hangsúlyozta a főtitkár.

a francia kormány szombaton marcel guillemant-t nevezte ki a beiruti francia nagykövetség ügyvivőjének. guillemant eddig a beiruti nagykövetség első tanácsosa volt. guillemant szombaton delamare özvegyével és gyermekeivel megérkezett beirutba. delamare holttestét a francia légierő különleges szállítógépe viszi a hét végén a normandiai trouville-sur-mer-be, ahol hétfőn temetik el.

lp pi

19.19

050981 2112

sk0055 4 230 mtik1059

tizek - külpolitika - 2.

London, 1981. szeptember 5. /reuter/afp/dpa/ - a london melletti brocket hall kastélyban szombaton megkezdődött a közöspiaci külügyminiszterek egyeztető értekezlete. az egk „nyári vakációja”, utáni első jelentős találkozó mindössze kétnapos, és jellegét tekintve kötetlen, ami egyben azt is jelenti, hogy határozatokat nem fognak elfogadni.

hirügynökségi jelentések szerint a találkozón hans-dietrich genschert nyugatnémet külügyminiszter részletezni fogja a nyugat-európai szövetség elmélyítésére vonatkozó elgondolásait. a dpa előzetes hiranyaga szerint franciaország és hollandia a találkozón várhatólag erőteljesen isztönözni fogja azt, hogy a közös piac tiltakozzék a dél-afrikai rendszer elnyomó politikája ellen. megfigyelők emlékeztetnek arra, hogy az angola elleni dél-afrikai támadás megítélésében az egk tagállamai nem egységeseek.

ku pi

19.24 050981 0901

sk0056 4 230 mtik1060

nicaragua - összeesküvés

managua, 1981. szeptember 5. /taszsz/ - a nicaraguai belügyminisztérium közlése szerint a kormány megdöntésére irányuló ellenforradalmi összeesküvést lepleztek le és az összeesküvésben való részvétel vádjával 12 személyt tartóztattak le.

az ügyben folytatódik a nyomozás.

mint a taszsz hirügynökség megjegyzi, a nicaraguai biztonsági erők tavaly május óta már a negyedik összeesküvést gombolyítják fel, amit a sandinista kormány ellen szőttek.

ht pi

19.46 050981 0503

--

sk0057 4 230 mtik1061

tudósok - polinszky /1.rész/

oltványi ottó, az mti tudósítója jelenti:

bukarest, 1981. szeptember 5. /mti/ - „a tudósok és a béke,,
cimmel a román szocialista köztársaság akadémiaja kétnapos
nemzetközi tanácskozást tartott bukarestben. a szombaton véget ért
szimpozionon harminc ország tudósainak képviselői sikraszálltak a
béke ügyéért s felszólalásaikban kifejtették: a világ tudósainak
nemes feladata a béke ügyének előmozdítása.

házánk képviselőjében polinszky károly, a magyar tudományos
akadémia alelnöke, a budapesti műszaki egyetem rektora,
felszólalásában tolmácsolta a magyar tudományos akadémia üdvözlését
a rendezésért, amellyel a román szocialista köztársaság akadémiaja
lendületet kívánt adni a tudósok béketörekvésének. „a világ tudósai
felemelik szavukat az emberiség legfontosabb kérdéseiben - mondotta
polinszky károly - olyan kérdésekben, amelyekről a távolabbi múltban
nem nyilatkoztak, de amelyekben a közelmúltban már többször állást
foglaltak. ma a világ fordulóponthoz érkezett, s a fordulópont nem
kis részben éppen a tudomány és a technika szintjéhez fűződik, s ha
ez a körülmény alapot nyújt a tudósoknak ahhoz, hogy szót kérjenek a
béke ügyében, egyúttal kötelességüké is teszi, hogy régebbi
szokásaikkal szakítva felmeljék figyelmeztető szavukat. minden tudós
előtt világos, a háború és béke kérdése nem a mai pillanat ügye,
hanem a holnap és a holnapután kérdése is. amikor a békéről
beszélünk, egészében véve a jövőről beszélünk. ennek a jövőnek
égetően fontos, talán mindennél fontosabb eleme, hogyan, milyen
szellemben nevelkedik fel a mi kezeink között, a mi szemünk láttára
az új generáció, amely a jövőt jelenti. mint országunk legnagyobb
felsőoktatási intézményének, a budapesti műszaki egyetemnek rektora,
arra a meggyőződésre jutottam, hogy a tudomány és a tudós
legbiztosabb és legmélyebb befolyásának lehetősége a nevelésben, az
ifjúsággal fennálló és fenntartandó kapcsolatban rejlik, tekintettel
arra, hogy a jövő nagymértékben összefügg azzal az emberi és
tudományos minőséggel, amelyre az egyetem padjaiban ma ülő ifjak
szert tesznek. a tudós ebben a minőségében biztosíthatja a
tudományos értékek átszarmaztatását, adhatja tovább a felelősséget,
terjesztheti ki a legmesszebb befolyását a társadalomban, vagyis
szolgálhatja azt az ügyet, amelyet szolgálni kíván: a békének és az
emberiség jövőjének ügyét,,. /folyt./

olt pi

20.30

050981 2401

sk0058 4 230 mtik1062

tudósok - polinszky /2.rész/

a tanácskozás résztvevői, akik között nobel-díjasok is jelen voltak, felhívással fordultak a világ tudósaihoz: küzdjenek a békéért s a tudományt a béke szolgálatába állítsák. javasolták, alakítsanak nemzetközi bizottságot annak érdekében, hogy szervezzék meg és hívják egybe a világ tudósainak nagy értekezletét, a tudósok világkonferenciáját. ennek a világkonferenciának feladata, hogy ismételten kinyilatkoztassa a tudósok békeakarátát, haragra hívjon a leszerelés megvalósításáért, a biztonság és a nemzetközi együttműködés megszilárdításáért.

olt/dm pi

20.31 050981 0605

-.-

sk0059 4 800 mtik1064

mai külpolitikai hireink tartalomjegyzéke: sk0001-sk0030-ig

1981. szeptember 5. /mti/ -

sk0001 várható
 sk0002 színes hírek:
 glenbeigh /írország/: béka vagy golf labda?
 york /anglia/: egymillió faj kihalt

sk0003 fmln - haig
 sk0004 beiruti francia nagykövet
 sk0005 kambodzsa - kina
 sk0006 ausztrál romboló
 sk0007 szolidaritási nap - nusz
 sk0008 rövid hírek:
 addisz abeba: etiópia - afganisztán
 moszkva: amerikai mezőgazdász moszkvában
 pasadena: voyager-2 a saturnus közelében
 new york: kábitószer

sk0009 palesztin értekezlet - vége
 sk0010 fmln elismerése - támogatás
 sk0011 salvadori összefoglaló
 sk0012 bolíviai elnök - estkürtétel

sk0013 husszein
 sk0014 török menekültek
 sk0015 neutronfegyver - schmidt
 sk0016 észak-írország
 sk0017 görögország, törökország - neutronfegyver
 sk0018 meghlt az iráni rendőr főkapitány
 sk0019 ensz - namibia - felszólalások / 1. rész /
 sk0020 ensz - namibia - vita / 2. rész /
 sk0021 angolai helyzetkép
 sk0022 tízek - külpolitika
 sk0023 főállamügyész
 sk0024 közép-afrikai köztársaság
 sk0025 rövid hírek:

kingston: caricom

glücksburg: közös hadgyakorlat

sk0026 „szeptember 5-i forradalom,,
 sk0027 földrengés
 sk0028 afgán ellenforradalmárok - komszomolszkaja pravda
 sk0029 „szolidaritás,, - kongresszus
 sk0030 lengyel külügyminisztériumi nyilatkozat - „szolidaritás,,
 dm pi

21.01 050981 1684

-. -

sk0060 4 800 mtik1065

mai külpolitikai híreink tartalomjegyzéke: sk0031-sk0055-ig

1981. szeptember 5. /mti/ -

sk0031 mexikó - salvador
 sk0032 amerikai szenátorok sajtóértekezlete / 1. rész /
 sk0033 amerikai szenátorok sajtóértekezlete / 2. rész /
 sk0034 portugál kormányalakítás - vélemények
 sk0035 lengyel fejlemények / 1. rész /
 sk0036 lengyel fejlemények / 2. rész /
 sk0037 bartók - besancon
 sk0038 beiruti nagykövet - francia sajtó / 1. rész /
 sk0039 beiruti nagykövet - francia sajtó / 2. rész /
 sk0040 haig - namibia
 sk0041 tudománytörténeti kongresszus - felhívás
 sk0042 haig - gromikó / 1. rész /
 sk0043 haig - gromikó / 2. rész /

Al

sk0044 spanyol hírek
 madrid: nato
 madrid: grapo
 madrid: spanyolország-usa

sk0045 iráni államügyész halála
 sk0046 szihanuk - nyilatkozat - / 1. rész / szerk.táj.!
 sk0047 szihanuk - nyilatkozat - / 2. rész / szerk.táj.!
 sk0048 rövid hírek:
 moszkva: kozmosz-1304
 washington: földalatti atomrobbantás
 kijev: fizikusok krimi találkozója
 new york: nixon-ház
 addisz-abeba: doszt - mengisztu
 athén: török külügyi delegáció

sk0049 oslótól - drezdáig
 sk0050 lengyel hírek
 sk0051 belga kp sajtóünnep
 sk0052 szovjet hadgyakorlat
 sk0053 „szolidaritás”, kongresszus
 sk0054 delamore - fejlemények
 sk0055 tizek - külpolitika - 2.

dm pi
 21.02 050981 1633

--

sk0061 4 800 mtik1066

mai külpolitikai híreink tartalomjegyzéke: sk0056-sk0061-ig

1981. szeptember 5. /mti/ -

sk0056 nicaragua - összeesküvés
 sk0057 tudósok - polinszky - 1.
 sk0058 tudósok - polinszky - 2.
 sk0059 tartalomjegyzék - 1.
 sk0060 tartalomjegyzék - 2.
 sk0061 tartalomjegyzék - 3.

dm pi

készült az mti külpolitikai szerkesztőségében

főszerkesztő: köves tibor
 szerkesztette: patak károly
 németh gyula
 pirityi sándor

- v é g e -

21.02 050981 0625

Handwritten signature

--

